

Чолу гаргългъна кӧдлмш ясрулхмн

Целинн районд „Хар-булг“ гидг голд чолу гаргъдг чолуна карьер гидж сӧклӧ. Эн джилин апрель сарин шинӧр кӧдлмш эклсмн. Эн карьер мана Элст балгъсна промкомбинатин гардврт бӧӧнӧ.

Мана Хальмг тангъчд тосхлт делгӧ кегддж йовна. Тер тосхлтд чолун ик кергтӧ. Болв чолу гаргългъна кӧдлмшт мана промкомбинат сӧн онг ӧгч, кӧдлдг улсин бӧӧдл ясрулхан ухалджахш. Апрель сарин шинӧс авн эндр ӧдр кӧртл 2500 кубометр чолун гаргъддж.

Май сарин 25-с авн карьерт шин начальник болдж Кандруев Шиндӧ кӧдлджӧнӧ. Ода цугъар болсн бийн 14 кӧн. Теднӧс хойр бургъудаг, хойр кӧн дӧрӧр чолу хамхлӧчнр. Нег компрессор, хойр бургъу, бургъуд ишлдг штангсн хуучн, хамхрха. Эн карьерт Элстӧс илгӧсн улс, кӧдлмшӧн хайчкад йовдж одцхана. Тедн доран бӧӧрлӧд кӧдлх болсн бооцан угагъар ирцхӧнӧ. Тегӧд тедн хойр-гурвн хонгт кӧдлӧд, тааста эс болхла йовдж одцхана. Цаарандн ӧмт илгӧхлӧрн ядхдан гурвад сарар бооца кегӧд илгӧджӧх кергтӧ.

Кӧдлмшчнр кӧдлдг газрт ӧбрхн хот кедг, хот уудг гер

уга. Кӧдлмшчнр ӧдрин дуусн халун хот уга кӧдлцхӧнӧ. Ӧбршидр бӧӧх „Балковский“ совхозин рабкооп хот-хол хулддг бичкн ларек гаргъдж бӧӧхш. Магазинӧс хот-хол, шикр-балта буфетин ӧнӧр, ӧнтӧгъӧр хулднӧ. Ӱс хулдлгън бас уга.

Кӧдлдг улст гартн ӧмр, бийдн ӧиӧн болдг зер-зев уга. Чолу хамхлдг иртӧ алхин ормд—тӧмр давтлг дархна ик алх ӧгнӧ. Ӱӧрмг чолу, шавр авад хайдг утхур кӧрз чигн уга. Дӧрӧр хамхлад ик-ик чолудин ӧвхлань, ӧӧрмг чолудн зузандан 50 сантиметрт овалдад забой дӧӧрӧд кевтнӧ. Тер ик кергтӧ ӧӧрмг чолудиг тӧлкӧд овалдг бульдозер уга, мел ӧнӧгӧр ишкгдӧд ӧрджӧнӧ.

Целинн района гардачнр, ишкгдӧд ӧрджӧх ӧӧрмг чолудиг, школин кӧӧкд-кӧвӧдӧр ӧнин ӧгӧд цуглулдж овалулх болдж ӧгӧн ӧгцхӧлӧ. Тер келсн ӧгмӧдн ӧегин салькнд нисдж, ӧӧрмг кергтӧ чолуд ода чигн шорад даргдад кевтнӧ.

Нег кубометр чолу забояс зӧбгӧд овалхла 11 арслн 50 деншг ӧгнӧ. Эн кӧдлмшт ӧртӧс авн кӧдлдж йовх Маршнев Михаил, сӧн тавта аль бис

зер-зевӧр кӧтц болхла ӧдртӧн 7-8 кубометр кедж болхмн гинӧ. Ӧдрин 7-8 кубометр кехлӧ, олврн чигн сӧн болхмн. Зуг бидн кӧдлмшин ӧдрмӧдин икнӧкдн зогснавдн. Би сарин ӧргцд зуг 12 ӧдр кӧдлӧв гидж тер келнӧ.

Тер чолуна кӧдлмш тоолдж бичдг кӧн уга. Хот кедг гер кегӧд босхчксн, ора кедг модн уга болад, кевтнӧ. Шората кӧдлмш кедж ирӧд биян угӧадг баань уга. Ба лгъсна промкомбинатас кӧн ирдж, кӧдлмшч улсла кӧӧнддж, теднӧ бӧӧх бӧӧдл, тату-тартгин тускар кӧр кецхӧхш.

Дакад эн чолу гаргъджах газрт ямаран дӧнӧгӧ чолун зузандан, ӧргндӧн эн ормас гархинь меддг улс илгӧдж дӧнӧнӧд уга. Кемр ик зузан чолун бӧӧхинь медхлӧ, шурф малтад, ик дӧр тӧвӧд, хагълхла ик кергтӧ чолун гархмн гидж кӧдлмшчнр келцхӧнӧ.

Эн ик чинртӧ кӧдлмшт сӧн онг ӧгч, кӧдлмшчнрин бӧӧдлин ӧсдж, аль бис кергтӧ зер-зевӧр тетгдж, шинӧс ирсн баахн кӧдлмшчнрӧн тӧрӧн эклц кедж, дӧнӧгӧн ӧгч, чолу гаргългъна кӧдлмш делгӧдн ӧсрулхмн.

ЭРНДЖӧНӧ К.